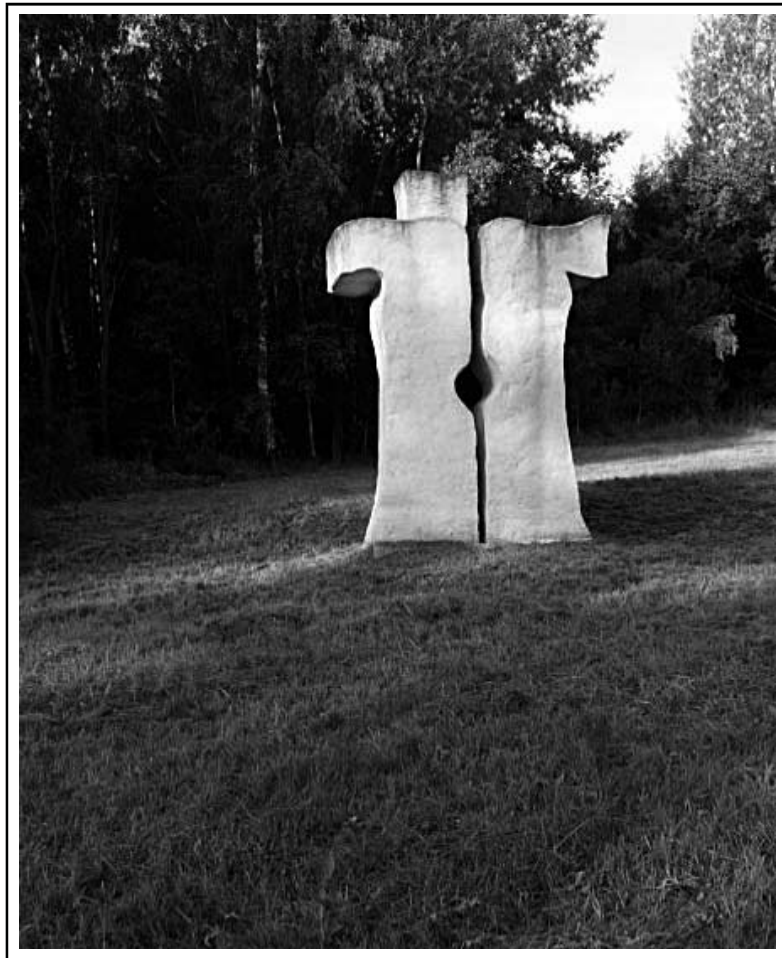

katakomby

Sborový dopis Vršovického sboru Českobratrské církve evangelické

● *Vladimír Preclík: Katedrála prosby* ●

Prosinec 2012 – vánoce

Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou
Hospodinova sláva.

Izajáš 60,1

Milé sestry, milí bratři, milí přátelé.

*Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo;
nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo.*

*Rozmnožil jsi národ, rozhojnil jsi jeho radost;
budou se před tebou radovat, jako se radují ve žních,
tak jako jásají ti, kdo se dělí o kořist.*

*Neboť jeho břemena a hůl na jeho záda i prut jeho poháněče zlomíš
jako v den Midjánu.*

*Pak každá bota obouvaná do válečné vřavy
a každý plášť vyválený v prolité krvi budou k spálení, budou potravou ohně.*

*Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn,
na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno:*

„Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“

*Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově
a na jeho království. Upevní a podepře je právem a spravedlností od toho času až
navěky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní.*

(Izjáš 9, 1-6)

Mám tento text moc rád. Protože je zaslíbením, nadějí těm, kdo chodí v temnotách. Prorok si nedělá iluze o situaci Božího lidu. Je zklamaný, má strach, je utlačovaný v Babylónském zajetí. Je vlastně bez výhledu. Boží lid moc dobře ví o svých bolestech. Je to jakoby základ, ze kterého náš text vyrůstá. Víme o svých bolestech. Stačí nalistovat 5. kapitolu Izajášova proroctví, píseň o vinici. Ano, selhali jsme a selháváme. Bez tohoto vyznání to nejde.

Ale tam, kde se bolest jasně pojmenuje, kde se k ní přiznáme, kde se solidari-
zujeme s těmi, kteří bolest mají také, se najednou začínají dít věci. Ne nadávání
na poměry. Ale Boží výhled, Boží naděje pro člověka. Protože se narodí člověk.
Narodí se dítě a na jeho rameni spočine vláda.

Znovu si uvědomuji, jak to zní naivně. Jak je to bezmocné. Vždyť to působí jen
jako takové utěšování. Ale my věříme, že to je Boží cesta. Naprosto nečekaná
a zvláštní a přece dává smysl všemu v životě našem i životě kolem nás.

A po té cestě my smíme jít. A ujišťovat o její existenci všechny ty, kteří mají ve
svém životě bolest, strach, rezignaci. Ty, kterým se sypou vztahy, kteří se s hrů-
zou probouzejí do nového dne, protože neví, jak zajistit chod domácnosti, jak
zajistit děti, ty kteří nezapadají do většinových tabulek. To všechno přemáhá
zvěst o narození Spasitele.

Jiří Ort

ŽEBRÁCI

Jiří Wolker

*Pán Bůh jedenkrát přišel ke mně
jak žebrák s mošnou a holí:
Spal asi na seně,
vonělo z něho jak z červenových polí,
na prahu stanul a prosil.*

*Tenkrát měl jsem
mnoho zlých věcí, které dech úží
černé šaty, límec, knihy vázané v kůži,
a že jsem byl syt,
tak vážně jsem přemýšlel,
zda lépe je zemřít či žít.
Nic jsem mu nedal, – neměl jsem rukou.
Jen jsem se styděl,
když jsem jeho oči viděl,
modré od západu k východu.*

*Pán Bůh odešel.
Dveře zůstaly otevřené.
Ty jednou mě vytáhly bez límce a knih,
na cestu daly mi mošnu a chlapecký smích,
mnoho smutků a urážek do uzlíčku
a stříbrnou vzpomínku na matičku.*

*Teď chodím městem a Pána Boha hledám,
vím, že tu chodí s mošnou a holí,
vím, že se jednou s ním shledám,
ale už mě to nezabolí,
protože nemám žádných zlých věcí.
Vezme mě s sebou. Stoupnem si na nároží
s čepicí v rukou, slunce nad hlavou.*

*„O lásku prosíme, lidé boží, –
– otevřte srdce !“*

O vině a odpuštění

(1. část)

Blíží se konec roku, což je období bilancování a vzniku nových předsevzetí. I ten nejkonzumněji založený jedinec se ve specifické spiritualitě Vánoc neubrání alespoň malému zamyšlení nad tím, co udělal v uplynulých měsících špatně a co by bylo dobré činiti nadále jinak. Závažněji než v běhu všedních dnů doléhají na nás naše viny a klademe si otázku po odpuštění. Pojďme si nad těmito dvěma tématy trošičku zafilosofovat...

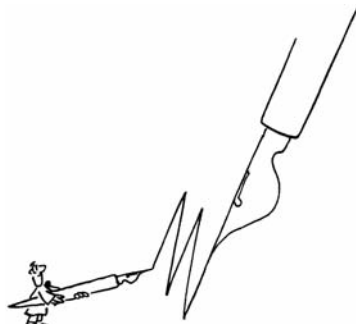
Problém viny

Každá společnost v dějinách disponovala systémem sociální kontroly, jehož účelem je upevňovat její pocit jistoty, bezpečí a smysluplnosti, chránit ji proti deviacím nejrůznějšího druhu a dodávat jí vnitřní hodnotovou a normativní zakotvenost – a tedy i integritu. Jisté podoby chování a jednání jsou tedy prohlášeny za zavrhéhodné či přímo trestuhodné, a jsou odpovídajícím způsobem postižovány. V tomto kontextu rodí se pak problém **viny**.

Hned zkraje se ukazuje, že tento pojem viny není jen kategorií **právní**, ale je i kategorií **morální**; oba významy jsou relativně samostatné, ale vzájemně se doplňují! Neosobní, „suchopárná“ právní teorie užívá výrazu „**zavinění**“; buduje na něm koncept právní odpovědnosti člověka. Zavinění přitom vymezuje jako „vnitřní, psychický stav rušitele k protiprávnímu jednání a k porušení nebo ohrožení zájmu chráněného právem.“ Právní teorie tedy předpokládá schopnost dospělého a duševně zdravého jedince, rozpoznávat širší kontext a možné důsledky svého počínání. Zavinění jakožto psychický stav je přitom „založeno na spojení prvků vědění (intelektuální složka zavinění) a prvků vůle (volní složka zavinění).“

I právní rovina problému reflektuje tedy skutečnost, že člověk svým jednáním nejen **naplňuje určitou (objektivně danou) skutkovou podstatu**, ale toto své konání **i subjektivně reflektuje!** V návaznosti na míru této reflexe rozlišuje pak náš Trestní zákoník dvě formy zavinění: úmysl (paragraf 15) a nedbalost (paragraf 16). V této reflexi může být přítomen dokonce i **stud**, není však nezbytnou součástí objektivního právního vymezení; navíc jde i o to, v jaké podobě je – případně – prvek studu v uvědomování si (prožívání) viny přítomen: zda v podobě **lítosti za spáchaný čin**, nebo navíc i **pocitu zahanbení před druhými** (např. příbuznými oběti), nebo dokonce i jako **výraz studu nad sebou samým jakožto osobou** – nad tím, jaký vlastně jsem, v jaké podobě jsem se odkryl světu i sobě samému.

Je tedy třeba pečlivě rozlišovat mezi **mravními a právními „kompetencemi“**, pokud jde o samo vymezení viny, natož identifikaci jejího nositele či dokonce o přidělení trestu. Jan Sokol upozorňuje: „Zatímco mrav se spontánně vymáhá v přímém setkávání účastníků tváří v tvář a dovolává se třeba cti nebo studu přestupníka, právo vymáhají státní úředníci, kteří obviněného zpravidla neznají, a do procesu tedy nepřinášejí žádnou vlastní hodnotící zkušenost. Stejně mu vyměří i trest, po jehož odpykání je vina jaksi vyrovnána. Jakkoli se každé právo snaží přiblížit základní představě spravedlnosti, už proto, že je obecné a vnější, nemůže tuto představu nikdy zcela naplnit. Na rozdíl od mravu je také čistě negativní, vyhledává jen porušení práva, a nemůže tedy motivovat k ničemu lepšímu: soud může trestat, ne odměňovat.“

Po druhé světové válce ve své proslulé knize „Otázka viny“ nabídl Karl Jaspers následující rozlišení rovin, v nichž lze chápat vinu:

- a) **vinu kriminální**, jejíž rozhodovací instancí je soud a je založena principu: zločin musí dojít **trestu**,
- b) **vinu politickou**, která se týká každého člověka jako občana určitého státu – z této viny je třeba se **zodpovídat** (všichni občané v tomto smyslu odpovídají za to, jakou mají vládu),
- c) **vinu morální**, jejíž instancí je „vlastní svědomí a komunikace s přítelem a bližním, s milujícím člověkem“ – z této viny vzhází **pokání a obroda**,
- d) **vinu metafyzickou**, v níž každý spoluzodpovídá **před Bohem** za všechno bezpráví světa, za všechny zločiny, k nimž dochází v jeho přítomnosti nebo s jeho vědomím“ (10, s. 8).

Uvedené Jaspersovo rozlišení je – podle mého přesvědčení – povýtce aktuální i dnes. Požaduje diferencované vnímání problému viny a trestu, neredukuje je na rovinu právní, ale ani na rovinu mravní, a zejména (s výjimkou viny politické) zásadně odmítá princip kolektivní viny – jak v rovině kriminální, tak morální i metafyzické. „Prohlásit za viníka kolektiv je omyl, k němuž má pohodlnost a nadutost průměrného, nekritického myšlení blízko“, píše Jaspers.

Jaspersovy úvahy mohou dnešního (v našem kulturním kontextu převážně ateisticky či alespoň skepticky či agnosticky „vyładěného“) člověka překvapit i něčím dalším: připomínají mu totiž existenci slůvek, která již téměř vymizela z veřejného slovníku, ač po tisíciletí označovala neobyčejně podstat-

né morální skutečnosti: „**pokání**“, „**obroda**“. Ano, odčinění chyb nemusí (a nemělo by) mít přece pouze podobu trestní (či jakkoli jinak právní) sankce! Morálně zdatný, ctnostný jedinec pocítí mnohdy jako zásadnější trest nezbytnost vnitřního sebeočistění, znovunalezení pošlapané pokory a lásky k bližnímu. I kdyby mnozí z nás nepřijali Jaspersovo vymezení metafyzického pojmu viny jako nejvyššího, nemohou se vyhnout faktu, že **vnitřní pravdivé nahlédnutí vlastní viny** je v jistém smyslu vyvrcholením morálního budování osobnosti a zároveň možným východiskem jejího skutečného odčinění. Uvědomit si vlastní vinu znamená akt upřímného sebezpytování, nikoli plytké a teatrální flagelantství; znamená vyrovnání se s vlastním selháním. Troufám si říci, že v tomto bodě spočívá klíčový odkaz sókratovské „péče o duši“, který je vlastně – pro běžné vědomí – paradoxem: **aby člověk potvrdil a upevnil své „já“, musí jej napřed suspendovat!** Jak nás nabádá Bible: „Kdo kryje svá přestoupení, nebude mít zdar, ale kdo je vyznává a opouští, dojde slitování“ (Př 28, 13).

Vnitřní přiznání si viny není rozhodně něčím snadným; vyžaduje velkou dávku **statečnosti a duševní síly**. Dojde-li však k němu, je znamením významného **obratu** v dosavadním lidském životě. Tomáš Halík upozorňuje, že chceme-li uzdravovat jakékoli „rány světa“, musíme vždy začít sami u sebe; prvním krokem musí být právě „*naše obrácení*, pokání, pokora – nebo, civilně řečeno: odvaha k pravdě o sobě samých.“ Řeknu-li sám sobě (a sám o sobě) zcela upřímně a naplno ono „*mea culpa*“, není to výrazem laciného sebeobviňování či dokonce sebelítosti – je to krok z poklidného závětrí sebeiluzí a povýšenosti zpět na „pevnou zem“ – a tou pevnou zemí je pro nás především naše klidná, vyrovnaná a sebejistá duše! „Co není přijato, nemůže být vykoupeno“ – cituje Halík mínění církevních Otců; této zásadě však nemusíme rozumět ani doslovně nábožensky, ani jako výzvě psychoterapeuta při řešení jakýchkoli našich traumat a duševních problémů; můžeme jí rozumět i úplně „obyčejně“: jako osvobozujícímu vykročení z pout sebeklamu a přijetí sebe sama takového, jaký skutečně jsem, v dobrém i ve zlém!

Halíkovo rozlišení viny „**proti sobě samému**“, „**proti druhým**“ a „**proti Bohu**“ je nesmírně plodným přístupem, který nám umožňuje, abychom se naučili rozlišovat a citlivě zvažovat rozličné způsoby, jimiž se „dotýkáme“ světa (ve své vlastní osobě i v osobě těch druhých, a konečně i v jeho vlastním přesahujícím základu), a zároveň si uvědomit i vzájemnou bytostnou propojenost všech těchto tří rovin zároveň.

Petr Nesvadba

POUTNÍCI

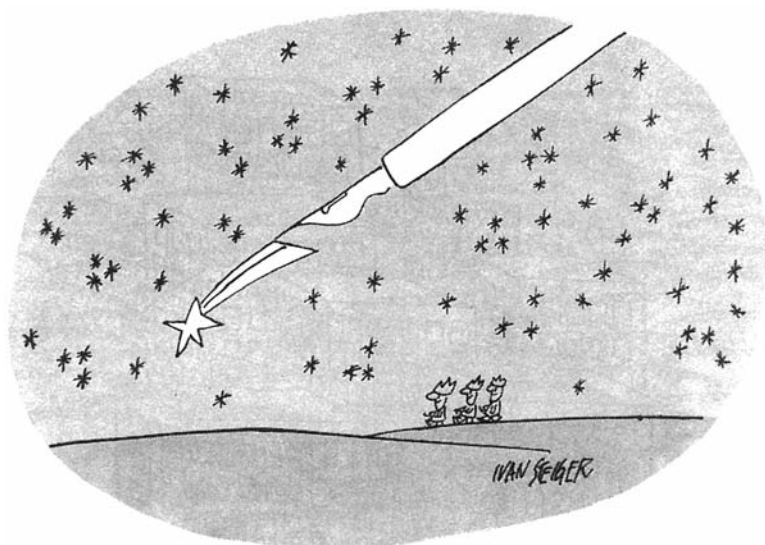
Jiří Wolker

*Já jsem cesta, – já jsem hvězda bílá,
na svět ruku svou jsem položila,
na černý kabát pentli přišpendlila
jako v neděli.*

*A ti, kdo mě viděli,
zprvu se báli,
pak se ale stali králi
a řekli si: „Pojďme,
narodil se Mesiáš!“*

*Po světě je pěkně vedu.
Svět je jenom chodník nebem,
nebe zas je velké pole,
květy nahoře i dole,
– řekl bys, že konce nemá.*

*V srdci dary, v rukou srpy,
v očích anděly a chrpy,
na žně jdeme do Betléma.*

Kronika vršovického sboru – 11. díl

Dějiny našeho sboru popisují dobu změn na kazatelském místě i na místě staršovstva.

O hledání nového faráře byly na výroční schůzi sborového zastupitelstva podány zejména tyto informace: Nejprve jsme hledali mezi těmi, kteří měli byt v Praze. Pokud naši nabídku přijali, žádali jsme o souhlas Církevní úřad. Ten odmítl obratem Dana Drápala. Jana Škubala reklamoval pro sebe jako rodáka seniorát Královéhradecký. Petra Čapka synodní rada schválila pro Děčín. Marně jsme žádali o souhlas i s podporou Synodní rady pro dr. Jakuba Trojana. Nepovažovali jsme za vhodné místo faráře inserovat a ukázalo se že právem, protože i tak se přihlásili dva, které jsme se neodhodlali volit.

Selhala řada pokusů o získání bytu pro faráře. Hledali jsme tedy mezi studenty posledního ročníku Komenského bohoslovecké fakulty a byl vybrán Michael Otřísal, častý účastník v naší mládeži, pro kterého hlasovali všichni členové staršovstva 8. 12. 1975. Po předběžné dohodě s ním byl zaslán dopis Synodní radě a on byl po absolvování fakulty představen jako nový duchovní našeho sboru při sborovém shromáždění 7. 11. 1976, kdy bylo voleno nové staršovstvo. Tehdy už neplatila dřívější povinnost předkládat církevnímu tajemníkovi vyplněný předtištěný kádrový dotazník o každém zvoleném členu staršovstva i náhradníkovi.

Otci nového faráře Bohuslavu Otřísalovi jsme poděkovali za jeho působení po více než 4 roky, kdy sbor administroval, vedl biblické hodiny pro děti i dospělé a často zajišťoval kazatele na každou neděli a snašel s námi nejednu těžkost.

Vděčně jsme vzpomněli i na vydatnou pomoc faráře Lubomíra Moravce.

V rámci vzpomínky na 25. výročí od založení sboru byl Michal Otřísal ordinován synodním seniorem Dr. Václavem Kejřem 28. 11. 1976. O zajištění bytu pro vikáře M. Otřísala je podrobnější záznam v úvodní části kroniky a názavně o rozšíření prostoru pro sborový život v Černomořské 10. Na práci Michaela Otřísala bylo od počátku znát, že je z farářské rodiny a dovede se vyhnout chybám začátečníků. Jen administrativa – úřednická práce mu nebyla moc příjemná, a to byl snad hlavní důvod, že si neudělal farářskou zkoušku hned po nástupu, pokud ještě nebyl zavalen jinými úkoly, takže byl v našem sboru 18 let vikářem. Nejen při adaptaci zchátralého domu v Michli, kde byl zřízen byt pro něho a později pro jeho rodinu, ale i při adaptaci sboru nově přidělených místností v Černomořské 10 se účastnil vydatně a zdatně. Dařilo se mu získávat pro víru v Ježíše Krista i nevěřící mládež, vyučovat je podobně jako konfirmandy, a potom tyto dospělé pokřtít a zařadit do sborového života.

Sborové shromáždění 19. 11. 1978 volilo nové sborové zastupitelstvo, protože uplynuly 4 roky, na které bylo zvoleno. Současně bylo zvoleno i staršovstvo před ukončením mandátu, protože se odstěhovalo nebo zemřelo několik jeho členů. Staršovstvem byl zvolen za kurátora a předsedu Jan Novák. Toto staršovstvo se dohodlo, že každou schůzi zahájí jednotliví členové o výkladem jedné kapitoly z Bible.

Konfirmace Emy a Veroniky

Po dlouhých 5 letech jsme zažili v našem sboru přiznání ke křtu, konfirmaci. Ono je v současné době těch výjimečných událostí hodně. Křest Samíka, bude křest Marušky, Kryšťůfka a také Martiny. Možná právě proto chci znovu upozornit na konfirmaci Emy a Veroniky. Vy jste směli být účastni nedělním bohoslužbám, mohli jste si uvědomit vzácnost okamžiku.

Ale já bych chtěl připojit svůj pohled a tak trochu vám ještě potvrdit, že to skutečně vzácný okamžik byl. Ema s Veronikou se se mnou scházeli déle než rok, a tak jsme měli možnost skutečně dlouho spolu mluvit. Někdy si prostě povídat, ale hlavně promýšlet biblické svědectví. Vlastně hlavně šlo o to dekodovat známé formule. Holky mě hodně dojaly, když mě děkovaly, ale musím říct, že hlavně to byl zážitek pro mě. Ema s Verunkou se totiž nestyděly ptát. Nebály se přiznat váhání, pochybnosti, takže jsme hledali formule, které by byly pro ně srozumitelné.

Nemyslím, že bych na vše odpověděl. Ale mám pocit, že o to ani nejde. Prožili jsme dobrodružný a jsem hluboce přesvědčený, že i požehnaný rok. A já jsem za něj vděčný.

Jiří Ort

O českých evangelících v Berlíně a o tureckém receptu

V listopadu jsem strávila 4 týdny na stáži v Berlíně. V pracovních dnech jsem navštěvovala různá zařízení, jejichž cílovou skupinou jsou lidé s postižením. O tom bych mohla napsat několik článků. V Katakombách, překvapivě v rubrice týkající se receptů, bych ale ráda napsala o něčem zcela jiném. Budte trpěliví, k receptu se dnes dostaneme až za chvíli.

Přestože jsem v Berlíně zažila jen tři neděle, na bohoslužbách jsem nakonec byla 7 ×. Není to složité, vždyť evangelický sbor je v podstatě na každém rohu. Z velké většiny se jedná o sbory luterské, potkala jsem i několik baptistických. Mezi jinými jsem byla i v tzv. Brudergemeine, tento sbor je v Berlíně jen jeden. Pro nás je ale zajímavý nejen svou ojedinelostí.

Kdo jste byli v roce 2007 na sborovém výletě v Herrnhutu, možná si pamatujete, že označení Brudergemeine je ekvivalentem anglického Moravian Church. Ve 30. letech 18. století založil hrabě Mikuláš Zinzendorf pro především české pronásledované evangelíky nové společenství. To se brzy kromě jiného začalo věnovat misijní činnosti v opravdu exotických místech na celém světě, kde také začaly vznikat nové sbory podle místního jazyka označované jedním z výše uve-

dených výrazů (výraz *Gemeine* je originální, opravdu není překlepem, ačkoliv němčiny znalí vědí, že sbor se řekne *Gemeinde*).

Do Herrnhutu přicházelo mnoho lidí a území, které měli k dispozici nestačilo. Hrabě Zinzendorf měl kontakty s tehdejšími králem Friedrichem Wilhelmem I. a král mu poskytl malou vesnici Rixdorf s devíti dvojdomky a s půdou. Sem v roce 1737 přišlo 200 českých evangelíků. Postupně založili hřbitov, nyní druhý nejstarší berlínský hřbitov, který je stále využíván (1751), vlastní školu (1753, česky se v ní učilo do začátku 20. století), modlitebnu (1761), soubor pozounerů (1779).

V roce 1849 přišlo velké neštěstí, téměř celá vesnice shořela. Protože přilétali čápi, kteří vytrhávali slámu z doškových střeš, jeden z obyvatel se rozhodl čápa zastřelit. Jiskra z brokovnice zapálila střechu... Ještě téhož roku byla vesnice znovu vystavěna.

V současnosti je původní Rixdorf součástí sociálně problematické známé berlínské čtvrti Neukölln s vysokým procentem tureckých obyvatel a specifickou příjemnou atmosférou. Z páteřní Karl-Marx-Straße projdeme do postranních uliček (Kirchgasse, Jan-Hus-Weg a dalších), ve kterých si původní vesnici můžeme představit. Domů už je jen několik, zachovaná je budova školy a také

místo, kde byla původní modlitebna. Ta byla před 50 lety postavena nově, na konci války byla totiž stará modlitebna zasažena při bombardování Berlína.

Na bohoslužbách jsem byla celkem dvakrát. Poprvé jsem si připadala jako doma ve Vršovcích. Asi 50 lidí, zastoupeny všechny generace, farář promluvil k dětem a ty pak šly navčičovat vánoční hru. V ohláškách osobně promluvil k těm, kteří slavili narozeniny a po bohoslužbách bylo možné posedět u kávy a čaje. Za 14 dní jsem byla na bohoslužbách podruhé. Ty byly ve velkém sále, přítomných bylo výrazně více a konal se křest. Děti zase navčičovaly hru, ale na křest se vrátily a mohly všechny stát u stolu Páně spolu s rodinou a kmotry křtěného miminka. To se mi moc líbilo.

Když za mnou přijel Jirka, udělali jsme si do „Rixdorfu“ také výpravu. Navštívili jsme nejen místní malé muzeum, ale také hřbitov. To byl opravdu zážitek. Našli jsme mnoho česky psaných náhrobků lidí, kteří se v Čechách ještě narodili a zemřeli již v Berlíně. Český původ byl pro evangelíky jistě důležitý, protože na náhrobkách je zdůrazněn český původ včetně vesnice, ve které se narodili. Tak jsme našli např. náhrobek paní Břeňové ze Širokého dolu u Litomyšle. Luštili jsme dlouho, dokud nepřišla tma. A po cestě domů jsme si říkali, co asi všechno tito lidé museli zažít.

Po cestě domů, to už bylo zase po hlavní Karl-Marx-Straße okolo mnoha tureckých obchodů. Až u stanice S – Bahnu byla veliká samoobsluha, ve které bylo možno koupit ohromné množství různých exotických výrobků – omáček, sýrů, oliv, ale také nakládaného masa. Něco jsme si tam s Jirkou koupili. U pokladny jsem si všimla časopisu, obdoby magazínu Albert, který do sboru nosívá Eva Bošková. Vše je psáno německy a turecky. Přestože jsem ještě nestačila nic vyzkoušet, jeden recept jsem vám vybrala. Bude se líbit i vegetariánům.

Recept

Turecký zeleninový eintopf

Pro 3 osoby:

250 g cizrny

200 g rajčat

100 g mrkve

4 středně velké brambory

1 paprika

1 cibule

100 g hrachu

sůl

200 g zelených fazolí

2 polévkové lžíce oleje

Cizrnu a hrách den předem namočit do vody a druhý den uvařit doměkka. Brambory uvařit a nakrájet. Rajčata oloupat, odstranit zrníčka a nakrájet na kostky. Mrkev očistit a nakrájet na kolečka, papriku nakrájet nadrobno. Fazole rozkrojit na půlku a 2 minuty povařit ve slané vodě.

Ve velkém hrnci rozehrát olej, přidat všechny přísady a za stálého míchání přivést k varu, pak na mírném plameni vařit 15 – 20 minut. Před podáváním osolit.

Směs lze podávat i jako omáčku k masu nebo k rybám. Také jako studený předkrm pokapaný citronovou šťávou.

A na závěr ještě jedna prosba. To, čemu jsem se ve sboru pravidelněji věnovala, musím pomalu předávat někomu jinému. Nástupce vlastně nemám už jen pro vedení rubriky sborového dopisu recepty. Pokud byste do toho měli chuť, ozvěte se mně, Jirkovi nebo Tomáši Vokatému. A všechny prosím o nové recepty, ty budou potřeba. Děkuji.

Marie Ortová

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

satellite **1-416**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2
www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org

Upozornění: Uveřejněné články nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce SD

Vydává: Sbor Českobratrské církve evangelické, Praha 10 - Vršovice, Tulská 1
Adresa redakce tamtéž. Tel.: 272 734 010, Sb.mobil: 776 123 320, e-mail: vrsovice@evangnet.cz,
<http://vrsovice.evangnet.cz>; <http://www.facebook.com/cce.vrsovice>
Č.ú.: Česká spořitelna 280963329/0800, variabilní symbol: 10+osobní číslo
Návrh obálky: Ondřej Rada, Tomáš Vokatý; Odpovědný redaktor: Ing.Jiří Ort;
Náklady na jeden výtisk: 11,50 Kč